

Urszula Nowicka

Doktorat Aldony Ciborowskiej

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 52/1-2, 438-441

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

1984-2006. Ostatnia część czwartego rozdziału dotyczy kwestii omówienia natury urzędu obrońcy wężła, a zwłaszcza relacji jaka zachodzi pomiędzy obroną małżeństwa a poszukiwaniem prawdy o małżeństwie w konkretnych czynnościach obrońcy wężła. W ten sposób Autor starał się odpowiedzieć na zawartą w temacie pracy wątpliwość dotyczącą roli obrońcy wężła małżeńskiego w procesie o stwierdzenie nieważności małżeństwa.

W zakończeniu Doktorant w sposób jasny i przejrzysty podsumował wyniki swoich badań i wyciągnął właściwe wnioski. Stwierdził, że poszukiwanie prawdy o małżeństwie jest celem nadrzędnym obrońcy wężła małżeńskiego. Obrona ważności małżeństwa służy poszukiwaniu prawdy i do niej zmierza. Stąd obrońca winien dołożyć wszelkich starań, aby podważyć żądanie nieważności małżeństwa, ukazać argumenty przemawiające za jego ważnością, ale też w sytuacji, gdy nie znajduje żadnych argumentów przemawiających za ważnością danego małżeństwa, powinien stwierdzić, iż po dogłębnej analizie akt nie znalazł żadnych argumentów przeciwnych tezie powództwa. W ten sposób obrońca broniąc ważności małżeństwa staje się pomocnikiem w procesie poszukiwania prawdy o małżeństwie. Obrońca broni ważności małżeństwa w perspektywie prawdy. Jest bowiem zarówno obrońcą ze strony Kościoła dobra, jakim jest małżeństwo, ale także działa jako *minister veritatis*.

Obydwaj recenzenci wskazali pozytywne jak i negatywne walory dysertacji Pana mgr Adama Bartczaka i w końcowych wnioskach ocenili ją jako odpowiadającą wymogom stawianym przez prawo rozprawie doktorskiej, tak pod względem merytorycznym jak i formalnym. Podkreślili też, że Autor dobrze zrealizował swe badawcze zamierzenia.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała Panu Adamowi Bartczakowi stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

ks. Marek Saj CSsR

DOKTORAT ALDONY CIBOROWSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2008 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej p. mgr Aldony Ciborowskiej. Doktorantka przedstawiła Radzie Wydziału

rozprawę zatytułowaną *Ochrona prawa do dobrego imienia oraz intymności w prawie polskim i w prawie kanonicznym*. Przedmiotowa praca napisana została na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, pod kierunkiem naukowym ks. prof. UKSW dr hab. Henryka Stawniaka. Z kolei recenzentami rozprawy byli ks. prof. dr hab. Edward Górecki (PWT – Wrocław) oraz ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski (UKSW).

Dobre imię to powszechny szacunek przysługujący każdemu człowiekowi na podstawie jego naturalnej godności. A jednocześnie ta naturalna godność człowieka domaga się także poszanowania prawa każdego do jego własnej intymności, czyli życia ściśle osobistego. Prawo do dobrego imienia oraz prawo do intymności należą do tej kategorii praw, które są określane mianem naturalnych, czyli takich, których istnienie nie zależy od woli prawodawcy państwowego i kościelnego, fundamentalnych, to jest tych, które wypływają z faktu bycia człowiekiem, powszechnych, czyli przysługujących każdemu człowiekowi w każdej społeczności, nie wyłączając społeczności kościelnej, oraz nienaruszalnych i niezbywalnych. Zwłaszcza dziś, w dobie niewłaściwej interpretacji pojęć, konieczność ochrony tych praw jest szczególnie aktualna i potrzebna.

Przedstawiona Radzie Wydziału praca doktorska składa się z następujących elementów: wykaz skrótów, wstęp, trzy rozdziały, podzielone z kolei na punkty i podpunkty, zakończenie, załączniki oraz bibliografia. Każdy z rozdziałów kończy się podsumowaniem, stanowiącym wskazanie najistotniejszych wniosków z dotychczasowych dociekań naukowych Doktorantki.

We wstępie dysertacji jej Autorka, uzasadniając wybór tematu swej pracy, wskazała kilka przykładów czynników, które oddziałują – zwłaszcza we współczesnej kulturze – na błędną interpretację fundamentalnych praw człowieka, a w konsekwencji także ich liczne naruszenia. Motywowana takim zjawiskiem wyraźnie określiła cele, jakie postawiła sobie przy realizacji tematu, a mianowicie: ukazanie celowości ustanowienia omawianych przepisów, problematyki wspólnej dla obu systemów prawnych, standardu ochrony omawianych praw, związku pomiędzy realną ochroną prawa, a jego interpretacją, jako integralną częścią zagadnienia ochrony oraz źródeł zagrożeń praw człowieka ze strony trendów reinterpretujących pojęcia, a przeciwnych pierwotnemu „duchowi” dokumentów międzynarodowych. Zwróciła także uwagę na konieczność wskazania właściwej koncepcji człowieka, natury, naturalnego prawa moralnego jako punktu odniesienia właściwej ochrony omawianych praw, a także wyjaśnienia zagadnienia legalności naruszenia oraz wskazania litery prawa zawartej w dwóch systemach prawnych, jako podstawy ograniczenia i ochrony omawianych praw. Uzasadniła, iż tak szeroka problematyka zagadnienia wymagała zastosowania złożonej metody naukowej, którą określiła jako celowościowo – filozoficzno – prawną.

W pierwszym rozdziale pracy, zatytułowanym *Wokół godności osoby ludzkiej*, Autorka, kierując się zasadą, iż wszystkie istoty ludzkie rodzą się wolne i równe w godności i prawach, ukazała godność ludzką jako źródło fundamentalnych praw człowieka. Swoją uwagę skupiła na koncepcji człowieka i jego godności, przedstawiając zarówno koncepcje błędne z punktu widzenia przyjętej optyki, jak również te, które stanowią punkt odniesienia dla dwóch porządków prawnych. Przeprowadzona analiza pozwoliła jej na postawienie wniosku, iż w tym względzie prawo polskie odwołuje się do standardów prawa międzynarodowego – Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych –, zaś prawo kanoniczne jest przełożeniem na język prawniczy Nauki Społecznej Kościoła, w szczególności Konstytucji Soboru Watykańskiego II *Gaudium et spes*.

Rozdział drugi zatytułowany został *Prawo do dobrego imienia i intymności w optyce korelatywności praw*. Po interpretacji pojęcia prawdy i dobra wspólnego, Doktorantka dokonała analizy relacji tytułowych praw do dobra wspólnego oraz prawa do informacji, wolności słowa i wyrażania poglądów. Wskazała ponadto okoliczności legalnego naruszenia intymności w obu porządkach, które może się dokonać za zgodą lub z pominięciem zgody osoby, której naruszenie dotyczy, a także podstawę legalnego naruszenia dobrego imienia w prawie polskim (tzw. kontratypty specjalne) oraz w prawie kanonicznym (związane z ochroną dobra wspólnego).

Zgodnie z tytułem rozdziału trzeciego *Dobre imię i intymność – charakterystyka dóbr i ich prawnej ochrony*, dokonała Autorka interpretacji przedmiotowych pojęć, odwołując się w tej kwestii również do innych dziedzin nauki. Następnie wskazała podstawę prawną ochrony prawa do dobrego imienia oraz intymności, najpierw w prawie polskim – dokonując szczegółowej analizy przepisów prawnych zawartych w licznych kodeksach i ustawach –, a następnie także w prawie kanonicznym powszechnym i lokalnym polskim.

Zakończenie dysertacji stanowi zestawienie wyników przeprowadzonej w pracy analizy i wyciągnięcie zasadniczych wniosków. Zdaniem Doktorantki, mimo że przedmiotowe prawa chronione są w licznych normach, to ich realna ochrona jest niestety zagrożona, czego dowodem jest choćby funkcjonowanie w przestrzeni publicznej tabloidów, czyli tzw. brukowców, obscenicznych reklam, programów typu *reality show*, *big brother*, *talk show*, a w programach informacyjnych zamazanie granicy między informacją a komentarzem. Dlatego, oprócz istnienia odpowiednich norm prawnych, konieczna jest właściwa interpretacja przedmiotowych praw, tj. zgodna z pierwotnym zamysłem i właściwą antropologią filozoficzną oraz dokonywana w kontekście momentu historycznego, w którym doszło do deklaracji prawa.

Obaj recenzenci wskazali zarówno pozytywne jak i negatywne walory dysertacji przedstawionej przez p. mgr Aldonę Ciborowską i w końcowych wnioskach ocenili

ją jako odpowiadającą wymogom stawianym przez prawo rozprawie doktorskiej, tak pod względem merytorycznym, jak i formalnym. Zgodnie również podkreślili, iż praca stanowi wartościowe studium prawne i oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, dotychczas nie opracowanego.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała p. Aldonie Ciborowskiej stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Urszula Nowicka